

ŠIBENSKI list

ORGAN SOCIJALISTIČKOG SAVEZA RADNOG NARODA ZA GRAD I KOTAR ŠIBENIK

Dr. IVAN RIBAR

Kandidati Ribar, Sekulić i Šprljan stigli u naš grad

26. ov. mj. stigli su u Šibenik naši zastupnički kandidati drugovi Dr. Ivan Ribar, Nikola Sekulić i Gušte Šprljan, koji će ovih dana skupa sa kandidatima Ivom Družićem, Perom Skaricom, Slavom Radinom, ing. Kršuljem i Vitomirom Gradiškom održati niz političkih konferencija i sastanaka sa svojim biračima u gradu i selima našeg kotara.

Pored toga, drugovi Ivan Ribar i Nikola Sekulić-Bunko primat će gradane u prostorijama Mjesnog sindikalnog vijeća svakog dana od 12 do 13 sati i to do 31. ov. mj.

MI SMO DOKAZALI DA ZNAMO ČUVATI SLOBODU I NEZAVISNOST

- rekao je drug I. Ribar radnicima u Lozovcu

Jučer poslije podne mehanička radionica Tvornice gline i aluminija u Lozovcu bila je prepuna radnika, službenika, mještana i školske djece. Svi su oni željno očekivali dolazak zastupničkih kandidata dra. Ivana Ribara, Pere Skarice i ing. Marina Kršulja.

Kad je Srećko Bijelić u ime radnog kolektiva i mještana pozdravio kandidate i dao riječ drugu Ribaru, halom se prošlo po plesak i oduševljeni poklici drugu Titu i Ribaru.

Drug Ivan Ribar je u početku svog izlaganja istakao da bez političkih i građanskih sloboda ne bi se moglo govoriti o izgradnji socijalizma. On se u kratkim crtama osvrnuo na naše nove zakone. Govoreći o novom izbornom zakonu, drug Ribar je rekao da će se prilikom predstojećih izbora pokazati čitavom svijetu ne samo naše jedinstvo nego i da je porasla socijalistička svijest i borbenost naših ljudi.

On je, između ostalog, kazao da organizacije Socijalističkog saveza treba da u ovoj predizbornoj kampanji rade na svom učvršćenju i da one moraju i nakon izbora nastaviti svoj politički rad u narodu. Bez Socijalističkog saveza ne bi se mogla ni zamislići sigurnost naše socijalističke domovine. Ta organizacija igra veoma značajnu ulogu u razvijanju patriotske svijesti kod naših ljudi.

Između ostalog, drug Ribar je govorio i o tršćanskom problemu. Podukao je da se naša zemlja dosljedno bori za mir a

Prepreme za parlamentarne izbore

ŽIV POLITIČKI RAD

U prošlu nedjelju održani su smanjenim intezitetom politički preostali zborovi birača za grupu poljoprivrede tako, da su i ti zborovi na našem području u potpunosti završeni. Proizvodači su za Savezno vijeće kandidirali Petra Colaka a za Republičko Vitorima Gradišku.

Prisustvo zastupničkih kandidata u našoj sredini daju ovih dana poseban ton čitavoj političkoj aktivnosti. Oni obilaze poduzeća, organizacije Socijalističkog saveza u gradu i selima našeg kotara, gdje sa svojim biračima zahtijevaju, što je i razumljivo, da se govori općenito o najnovijim dogadjajima koji se zbivaju na međunarodnoj političkoj pozornici, a posebno o problemu Trsta.

Između ostalog, u gradu a tako i na kotaru nastavlja se ne-

još uvijek na tim skupovima žene nisu zastupljene u dovoljnom broju, bar ne u tolikom, da bi se i za njih moglo reći da u predizborne dane aktivno sudjeluju u političkom životu. Slično je i kod omladine. Organizacije Socijalističkog saveza i Saveza komunista ne bi smjele šutke prelaziti. Potrebno je voditi stalnu borbu protiv antisocijalističkih shvaćanja u nekim našim selima koja su izražena u riječima »nije običaj da žene dolaze na sastanke«, ili pak »nisu one za politiku« i tome slično.

U organiziranju političkih sastanaka i samih predavanja neka mjesto postiže veće a neka pak slabije uspije, međutim i ma i takvih, koja nisu vodila nikakvu brigu za uspjeh prošlo-nedjeljnih sastanaka. Izraziti primjer kako ne valja raditi, bar za prošlu nedjelju, jesu Tribunj i Vodice. Tamo je došao predavač iz grada, ali se vratio neobavljenog posla. Postavlja se pitanje: što su radile organizacije Socijalističkog saveza i Saveza komunista u tim selima.

Politički rad u gradu i kotaru i dalje će se nastaviti na širokom frontu.

Tjedan Crvenog križa

O TRANSFUIZIJI KRVI

Piše: Dr. J. PASINI

U najtežim vremenima počnjeku i čovječanstvo u ratu, organizacija Crvenog križa je jedina, slijedeći ideale svog osnivača Dunana, nastojala svim svojim snagama i mogućnostima da pomogne čovjeku: čovjeku ranjenom, bolesnom, zárobljenom, i prognanom.

»Si vis pacem para bellum«, tako želiš mir spremi se na rat, kaže latinska poslovica, koja baš u današnjoj našoj stvarnosti ima svoju punu vrijednost.

Zadaci Crvenog križa u ratu postizavaju svoj maksimum, ali jedino u tom slučaju ako se za vrijeme mira dobro pripremimo.

U ovogodišnjem tjednu Crvenog križa uzet je kao glavni zadatak pomoći čovjeku čovjeku u krvi, t. j. osnivanje i organiziranje službe transfuzije krvi.

Transfuzija krvi, pretakanje krvi, je svakako jedno od najvećih dostignuća medicinske nauke i predstavlja jedno od najljepših i najplemenitijih ostvarenja ljudske misli.

Pomoći koju može čovjek da pruži čovjeku je na taj način u užem smislu riječi postigla svoj vrhunac.

I mi smo danas u stanju da se

na tom polju podignemo, da se organiziramo, da pružimo svakom čovjeku maksimalnu savremenu pomoći i da se spremimo da nas eventualni rat nade spremnim i da više ne dozvolimo da i jednog čovjeka izgubimo koga bismo mogli spasiti pravovremenom, brzom i uspješnom transfuzijom krvi.

Razvitak transfuzije krvi je zanimljiva historija koja još jednom pokazuje napore i borbu čovjeka da sazna nepoznato i da odmah iskoristi i upotrebi za svoju korist.

O tac medicine Hipokrat je savjetovao da se piye svježa krv kod mnogih bolesti a naročito kod duševnih, a rimski historičar Plinije piše da su padavici

i bolesni starci pili krv umirućih gladijatora.

U srednjem vijeku, u doba nazadnih i mračnjačkih shvaćanja, kad se vjerovalo u vještice i čarolije, smatralo se, da se oronulo zdravlje može popraviti jedino pomoći dobrim čaša svježe krvi. Takav običaj je vladao i na dvoru Katarine Medicci. Godine 1492. papa Inocencije VIII. je pred smrt primio krv trojice mladića, a rezultat je bio da je ipak umro.

Iz početka XVII. st. imamo detaljan opis transfuzije krvi, koji je izveo kemičar Libavijus, gdje se jedan stari mršav čovjek osvježio i navodno pomlađao nakon što je primio krv jednog mladog čovjeka. Ne smijemo se čuditi što su tadašnji počušnici transfuzije krvi ostali bezuspješni, jer znamo da su i nujučeniji ljudi toga vremena vrlo malo znali o tajnima ljudskog organizma, a i ono što su znali u većini slučajeva je bilo pogrešno.

Ali čovječanstvo nije stajalo, jer neuspjesi nijesu obeshrabrili istraživački duh čovjeka.

Krv može da vrši svoj posao samo onda ako je tijera srce. Zapne li rad srca čovjek će se ugušiti uz najbolju krv.

Što će se desiti u slučaju kad čovjek izgubi, recimo, 2 l krvibog ozljede, operacije, unutrašnjeg krvarenja i slično: problem je poput papira, oblit će ga hladan znoj, zamaglit će mu se pred očima, a može da izgubi svijest. Srce kroz i krvavljeno čovjeku počne da jače udara, ne dobiva dovoljno krvi i može zbg toga zatajiti t. j. prestati s radom i čovjek umre.

Takvom čovjeku, možemo spašiti život, ako mu brzo damo tuđu krv transfuzijom. Tuđa krv u iškrvaljenom čovjeku vrši tako dobro kao što je vršila i njegova vlastita izgubljena krv.

(Nastavak na 4. strani)

Nikola Sekulić, Ivo Družić i Slavo Radin na mitingu radnika

Radnici i službenici poduzeća »Velimir Škoprik«, »Ivan Lavčević« i »Zona« sakupili su se u velikom broju jučer u 13 sati u dvorištu poduzeća »Velimir Škoprik« da saslušaju izlaganja svojih zastupničkih kandidata Nikole Sekulić-Bunka, Ivana Družića i Slave Radine.

Ovaj veliki zbor radnika otvorio je predsjednik sindikalne podružnice poduzeća »Velimir Škoprik« drug Paviš Milivoj. Nikola Sekulić-Bunko je u svom izlaganju podukao uspjehe koji su postignuti u našoj zemlji zahvaljujući upravo ogromnim našim radnim ljudi. On

Slavo Radin je govorio o radničkom samoupravljanju u našim radnicima.

AKTUELNI PROBLEMI

NE, TO NIJE DOSTA!

Tragična pogibija mладог радника Sime Bukica duboko je potresla gradane. Gradani, a posebno radni ljudi našeg grada, pokazali su s koliko su sreća i sreću primili gubitak jednog vrijeđenog radnika.

Međutim, je li to dovoljno?

Ne mislimo ovaj govoriti o spomenutoj radnoj nezgodi, jer je istraža, koja ima da utvrdi nesreću i otkrije krive, u toku. Ovaj je dogadjaj samo povod, da upozorimo, da nije dostatno samo saosjecati u tragičnom gubitu jednog života, već da je nužno — odlučno i bez ikakovih prevarasuda — boriti se protiv svih pojava, koje doprinose nesreću ljudi na poslu. Samo nekolicina primjera, koje nismo posebno bili, a koje ćemo niz iznijeti, riječito govore o tom, da kod nas nema još dovoljno svijesti o neophodnoj potrebi prijavljivanja zaštitnih mjeru pri radu, o čemu su se dužni brinuti ne samo organi vlasti, već i u prvom redu uprave poduzeća, radni kolektiv preko svojih organizacija, kao i svaki radnik pojedinačno.

Evo, tako, što se dogada s jednom na oko beznačajnom zaštitnom mjerom. Propisano je da radnici na pećima u Tvornici felegura moraju dobivati za vrijeme rada obrok mlijeka. Nije se potrebno upuštati u razlaganje o korisnosti upotrebe mlijeka kao zaštitne mjeru pri radu na mjestima ugroženim isparavanjem za zdravlje opasnih plinova. Mnogo je zanimljivije reagiranje poduzeća, ka i reagiranje nekih predstavnika radnog kolektiva na korisnost ove mjeru. Na opetovane zahtjeve inspektora rada, da se radnicima daje mlijeko, uprava se tvornice odlučila, ali na mlijeko u prahu. Kad radnici nisu to htjeli piti, uprava je digla ruke od ove stvari, vjerojatno imajući opravdavajući argument: radnici ne će da piiju. Ali ga oni nisu htjeli piti, protiveći se — kraj svježeg mlijeka — uzimanju onog u prahu.

Nego u vezi s ovim mlijekom treba spomenuti još jednu. Na sastanku u MSV, gdje su bili predstavnici svih radnih kolektiva, poveo se razgovor i o ovom mlijeku. U diskusiji je jedan predstavnik radnog kolektiva felegura dobio: »naši radnici više vole vino, nego mlijeko«. To je očito dobačeno kao dosjetka, ali dosjetka, koja odražava određeno gledanje. Dapaće, mi ne isključujemo, da netko radije piće vino nego mlijeko, ali se povodom ovog slučaja pitamo, što je u prvom redu poduzeto, da se dobije svježe mlijeko, a onda da se uvjeri radnike na pećima, koliko uzimanje mlijeka doprinosi čuvanju njihovog zdravlja i radne sposobnosti. Sto su u tom pravcu poduzeli u poduzeću i sindikalnoj organizaciji poduzeća. Radnici ne mogu biti indiferentni, kad je u pitanju njihovo zdravlje.

Poduzeća su dužna da vode točnu evidenciju svih radnih nezgoda u poduzeću. Kako se to čini, pokazat ćemo primjerom, koji je, istina, najgori. »Izgradnja« ima relativno i apsolutno najveći broj nezgoda na radu. Razumljivo je, da ih mora imati više od drugih poduzeća, obzirom na vrstu djelatnosti, ali kako shvatiti, da je u tom poduzeću od 576 nezgoda, koje su se dogodile u prvi šest mjeseci ove godine, u poduzeću evidentirana jedna jedina!

Gdje je tu briga poduzeća, gdje je tu aktivnost sindikalne organizacije? Još je drastičniji primjer nebrige poduzeća za nesretne slučajeve pri radu kod Pomorskog gradevnog poduzeća. Isljednik OUP-a je saznao, da su u toku 21. ov. mj. na kurirsko odjeljenje Opće bolnice dovezene dvije nesrećene radnice i da je jedna od njih zadobila ozljede pri radu kod Pomorskog gradevnog poduzeća. Sutradan ujutro odnosni isljednik naziva spomenuto

poduzeće, da bi saznao pojedinsti dogadaja. Zove na jedan telefon, ali ga upućuju na drugi. Zove broj na koji je upućen, ali mu s one strane žice odgovaraju, da ne znaju ni što se dogodilo, ni kad se dogodilo, ni koja je to radnica, što je zadobila ozljede.

Treba li ovome komentara?

Nego, i naši su radnici u poduzećima skloni jednom stavu, koji začinju. Kao da se ne radi o sutrašnjoj zaštiti i njihovog života i zdravlja. Slučaj, koji se desio 12. kolovoza o. g. na građilištu nove tvornice u Crnici, o tom govoril. Radnika Palinić Marka zatrpana je pri radu gomila stijena. Zadobio je teške povrede. Neki radnici, kojima je slučaj poznat, bili su skloni u svojim komentarima, da krivnju pripisu na stradalome. Ne kažemo, da nema slučajeva, da je radnik sam kriv unesrećenju i da se nesreća može dogoditi i kod najtemeljnijih provedenih higijensko-tehničkih zaštitnih mjeru. Ali da je istraža u ovom slučaju utvrdila jednog i nesumnjivog krive, a to nije bio unesrećeni Palinić...

U pomirljivom stavu radnika i poduzeća prema unesrećenjima govorili slučaj s radnikom Ivanom Tenkom. Tenko je radio na jednom dalekovodnom stupu kod Vrpolja. Pri radu mu se omakla ruka s predmeta rada, izgubio je ravnotežu, te pao s visine od 12,5 metara. Na putu za bolnicu Tenko je umro. — Inspekcija je utvrdila, da je do nezgode došlo, što radnici na radu na tako velikoj visini nisu bili opskrbljeni zaštitnim pojasevima, a skela nije imala zaštitne ograde. Međutim, u toku krivičnog postupka, koji je proveden protiv odgovornog rukovodača radova, radnici, koji su s pokojnim Tenkom radio, naprezali su se da dokažu, kako oni neće da rade s pojasevima, jer da bi im pojasevi umanjili efekat rada i time i zrade. S druge strane, oni iz poduzeća išli su dalje. Oni su nastojali, da se postojeći propisi o jaštinim mjerama na visokim gradnjama ne odnose na dalekovodne stupove, te da bi radnici na takoj visini nisu bili opskrbljeni zaštitnim pojasevima, a skela nije imala zaštitne ograde. Međutim, u toku krivičnog postupka, koji je proveden protiv odgovornog rukovodača radova, radnici, koji su s pokojnim Tenkom radio, naprezali su se da dokažu, kako oni neće da rade s pojasevima, jer da bi im pojasevi umanjili efekat rada i time i zrade. S druge strane, oni iz poduzeća išli su dalje. Oni su nastojali, da se postojeći propisi o jaštinim mjerama na visokim gradnjama ne odnose na dalekovodne stupove, te da bi radnici na takoj visini nisu bili opskrbljeni zaštitnim pojasevima, a skela nije imala zaštitne ograde. Međutim, u toku krivičnog postupka, koji je proveden protiv odgovornog rukovodača radova, radnici, koji su s pokojnim Tenkom radio, naprezali su se da dokažu, kako oni neće da rade s pojasevima, jer da bi im pojasevi umanjili efekat rada i time i zrade. S druge strane, oni iz poduzeća išli su dalje. Oni su nastojali, da se postojeći propisi o jaštinim mjerama na visokim gradnjama ne odnose na dalekovodne stupove, te da bi radnici na takoj visini nisu bili opskrbljeni zaštitnim pojasevima, a skela nije imala zaštitne ograde. Međutim, u toku krivičnog postupka, koji je proveden protiv odgovornog rukovodača radova, radnici, koji su s pokojnim Tenkom radio, naprezali su se da dokažu, kako oni neće da rade s pojasevima, jer da bi im pojasevi umanjili efekat rada i time i zrade. S druge strane, oni iz poduzeća išli su dalje. Oni su nastojali, da se postojeći propisi o jaštinim mjerama na visokim gradnjama ne odnose na dalekovodne stupove, te da bi radnici na takoj visini nisu bili opskrbljeni zaštitnim pojasevima, a skela nije imala zaštitne ograde. Međutim, u toku krivičnog postupka, koji je proveden protiv odgovornog rukovodača radova, radnici, koji su s pokojnim Tenkom radio, naprezali su se da dokažu, kako oni neće da rade s pojasevima, jer da bi im pojasevi umanjili efekat rada i time i zrade. S druge strane, oni iz poduzeća išli su dalje. Oni su nastojali, da se postojeći propisi o jaštinim mjerama na visokim gradnjama ne odnose na dalekovodne stupove, te da bi radnici na takoj visini nisu bili opskrbljeni zaštitnim pojasevima, a skela nije imala zaštitne ograde. Međutim, u toku krivičnog postupka, koji je proveden protiv odgovornog rukovodača radova, radnici, koji su s pokojnim Tenkom radio, naprezali su se da dokažu, kako oni neće da rade s pojasevima, jer da bi im pojasevi umanjili efekat rada i time i zrade. S druge strane, oni iz poduzeća išli su dalje. Oni su nastojali, da se postojeći propisi o jaštinim mjerama na visokim gradnjama ne odnose na dalekovodne stupove, te da bi radnici na takoj visini nisu bili opskrbljeni zaštitnim pojasevima, a skela nije imala zaštitne ograde. Međutim, u toku krivičnog postupka, koji je proveden protiv odgovornog rukovodača radova, radnici, koji su s pokojnim Tenkom radio, naprezali su se da dokažu, kako oni neće da rade s pojasevima, jer da bi im pojasevi umanjili efekat rada i time i zrade. S druge strane, oni iz poduzeća išli su dalje. Oni su nastojali, da se postojeći propisi o jaštinim mjerama na visokim gradnjama ne odnose na dalekovodne stupove, te da bi radnici na takoj visini nisu bili opskrbljeni zaštitnim pojasevima, a skela nije imala zaštitne ograde. Međutim, u toku krivičnog postupka, koji je proveden protiv odgovornog rukovodača radova, radnici, koji su s pokojnim Tenkom radio, naprezali su se da dokažu, kako oni neće da rade s pojasevima, jer da bi im pojasevi umanjili efekat rada i time i zrade. S druge strane, oni iz poduzeća išli su dalje. Oni su nastojali, da se postojeći propisi o jaštinim mjerama na visokim gradnjama ne odnose na dalekovodne stupove, te da bi radnici na takoj visini nisu bili opskrbljeni zaštitnim pojasevima, a skela nije imala zaštitne ograde. Međutim, u toku krivičnog postupka, koji je proveden protiv odgovornog rukovodača radova, radnici, koji su s pokojnim Tenkom radio, naprezali su se da dokažu, kako oni neće da rade s pojasevima, jer da bi im pojasevi umanjili efekat rada i time i zrade. S druge strane, oni iz poduzeća išli su dalje. Oni su nastojali, da se postojeći propisi o jaštinim mjerama na visokim gradnjama ne odnose na dalekovodne stupove, te da bi radnici na takoj visini nisu bili opskrbljeni zaštitnim pojasevima, a skela nije imala zaštitne ograde. Međutim, u toku krivičnog postupka, koji je proveden protiv odgovornog rukovodača radova, radnici, koji su s pokojnim Tenkom radio, naprezali su se da dokažu, kako oni neće da rade s pojasevima, jer da bi im pojasevi umanjili efekat rada i time i zrade. S druge strane, oni iz poduzeća išli su dalje. Oni su nastojali, da se postojeći propisi o jaštinim mjerama na visokim gradnjama ne odnose na dalekovodne stupove, te da bi radnici na takoj visini nisu bili opskrbljeni zaštitnim pojasevima, a skela nije imala zaštitne ograde. Međutim, u toku krivičnog postupka, koji je proveden protiv odgovornog rukovodača radova, radnici, koji su s pokojnim Tenkom radio, naprezali su se da dokažu, kako oni neće da rade s pojasevima, jer da bi im pojasevi umanjili efekat rada i time i zrade. S druge strane, oni iz poduzeća išli su dalje. Oni su nastojali, da se postojeći propisi o jaštinim mjerama na visokim gradnjama ne odnose na dalekovodne stupove, te da bi radnici na takoj visini nisu bili opskrbljeni zaštitnim pojasevima, a skela nije imala zaštitne ograde. Međutim, u toku krivičnog postupka, koji je proveden protiv odgovornog rukovodača radova, radnici, koji su s pokojnim Tenkom radio, naprezali su se da dokažu, kako oni neće da rade s pojasevima, jer da bi im pojasevi umanjili efekat rada i time i zrade. S druge strane, oni iz poduzeća išli su dalje. Oni su nastojali, da se postojeći propisi o jaštinim mjerama na visokim gradnjama ne odnose na dalekovodne stupove, te da bi radnici na takoj visini nisu bili opskrbljeni zaštitnim pojasevima, a skela nije imala zaštitne ograde. Međutim, u toku krivičnog postupka, koji je proveden protiv odgovornog rukovodača radova, radnici, koji su s pokojnim Tenkom radio, naprezali su se da dokažu, kako oni neće da rade s pojasevima, jer da bi im pojasevi umanjili efekat rada i time i zrade. S druge strane, oni iz poduzeća išli su dalje. Oni su nastojali, da se postojeći propisi o jaštinim mjerama na visokim gradnjama ne odnose na dalekovodne stupove, te da bi radnici na takoj visini nisu bili opskrbljeni zaštitnim pojasevima, a skela nije imala zaštitne ograde. Međutim, u toku krivičnog postupka, koji je proveden protiv odgovornog rukovodača radova, radnici, koji su s pokojnim Tenkom radio, naprezali su se da dokažu, kako oni neće da rade s pojasevima, jer da bi im pojasevi umanjili efekat rada i time i zrade. S druge strane, oni iz poduzeća išli su dalje. Oni su nastojali, da se postojeći propisi o jaštinim mjerama na visokim gradnjama ne odnose na dalekovodne stupove, te da bi radnici na takoj visini nisu bili opskrbljeni zaštitnim pojasevima, a skela nije imala zaštitne ograde. Međutim, u toku krivičnog postupka, koji je proveden protiv odgovornog rukovodača radova, radnici, koji su s pokojnim Tenkom radio, naprezali su se da dokažu, kako oni neće da rade s pojasevima, jer da bi im pojasevi umanjili efekat rada i time i zrade. S druge strane, oni iz poduzeća išli su dalje. Oni su nastojali, da se postojeći propisi o jaštinim mjerama na visokim gradnjama ne odnose na dalekovodne stupove, te da bi radnici na takoj visini nisu bili opskrbljeni zaštitnim pojasevima, a skela nije imala zaštitne ograde. Međutim, u toku krivičnog postupka, koji je proveden protiv odgovornog rukovodača radova, radnici, koji su s pokojnim Tenkom radio, naprezali su se da dokažu, kako oni neće da rade s pojasevima, jer da bi im pojasevi umanjili efekat rada i time i zrade. S druge strane, oni iz poduzeća išli su dalje. Oni su nastojali, da se postojeći propisi o jaštinim mjerama na visokim gradnjama ne odnose na dalekovodne stupove, te da bi radnici na takoj visini nisu bili opskrbljeni zaštitnim pojasevima, a skela nije imala zaštitne ograde. Međutim, u toku krivičnog postupka, koji je proveden protiv odgovornog rukovodača radova, radnici, koji su s pokojnim Tenkom radio, naprezali su se da dokažu, kako oni neće da rade s pojasevima, jer da bi im pojasevi umanjili efekat rada i time i zrade. S druge strane, oni iz poduzeća išli su dalje. Oni su nastojali, da se postojeći propisi o jaštinim mjerama na visokim gradnjama ne odnose na dalekovodne stupove, te da bi radnici na takoj visini nisu bili opskrbljeni zaštitnim pojasevima, a skela nije imala zaštitne ograde. Međutim, u toku krivičnog postupka, koji je proveden protiv odgovornog rukovodača radova, radnici, koji su s pokojnim Tenkom radio, naprezali su se da dokažu, kako oni neće da rade s pojasevima, jer da bi im pojasevi umanjili efekat rada i time i zrade. S druge strane, oni iz poduzeća išli su dalje. Oni su nastojali, da se postojeći propisi o jaštinim mjerama na visokim gradnjama ne odnose na dalekovodne stupove, te da bi radnici na takoj visini nisu bili opskrbljeni zaštitnim pojasevima, a skela nije imala zaštitne ograde. Međutim, u toku krivičnog postupka, koji je proveden protiv odgovornog rukovodača radova, radnici, koji su s pokojnim Tenkom radio, naprezali su se da dokažu, kako oni neće da rade s pojasevima, jer da bi im pojasevi umanjili efekat rada i time i zrade. S druge strane, oni iz poduzeća išli su dalje. Oni su nastojali, da se postojeći propisi o jaštinim mjerama na visokim gradnjama ne odnose na dalekovodne stupove, te da bi radnici na takoj visini nisu bili opskrbljeni zaštitnim pojasevima, a skela nije imala zaštitne ograde. Međutim, u toku krivičnog postupka, koji je proveden protiv odgovornog rukovodača radova, radnici, koji su s pokojnim Tenkom radio, naprezali su se da dokažu, kako oni neće da rade s pojasevima, jer da bi im pojasevi umanjili efekat rada i time i zrade. S druge strane, oni iz poduzeća išli su dalje. Oni su nastojali, da se postojeći propisi o jaštinim mjerama na visokim gradnjama ne odnose na dalekovodne stupove, te da bi radnici na takoj visini nisu bili opskrbljeni zaštitnim pojasevima, a skela nije imala zaštitne ograde. Međutim, u toku krivičnog postupka, koji je proveden protiv odgovornog rukovodača radova, radnici, koji su s pokojnim Tenkom radio, naprezali su se da dokažu, kako oni neće da rade s pojasevima, jer da bi im pojasevi umanjili efekat rada i time i zrade. S druge strane, oni iz poduzeća išli su dalje. Oni su nastojali, da se postojeći propisi o jaštinim mjerama na visokim gradnjama ne odnose na dalekovodne stupove, te da bi radnici na takoj visini nisu bili opskrbljeni zaštitnim pojasevima, a skela nije imala zaštitne ograde. Međutim, u toku krivičnog postupka, koji je proveden protiv odgovornog rukovodača radova, radnici, koji su s pokojnim Tenkom radio, naprezali su se da dokažu, kako oni neće da rade s pojasevima, jer da bi im pojasevi umanjili efekat rada i time i zrade. S druge strane, oni iz poduzeća išli su dalje. Oni su nastojali, da se postojeći propisi o jaštinim mjerama na visokim gradnjama ne odnose na dalekovodne stupove, te da bi radnici na takoj visini nisu bili opskrbljeni zaštitnim pojasevima, a skela nije imala zaštitne ograde. Međutim, u toku krivičnog postupka, koji je proveden protiv odgovornog rukovodača radova, radnici, koji su s pokojnim Tenkom radio, naprezali su se da dokažu, kako oni neće da rade s pojasevima, jer da bi im pojasevi umanjili efekat rada i time i zrade. S druge strane, oni iz poduzeća išli su dalje. Oni su nastojali, da se postojeći propisi o jaštinim mjerama na visokim gradnjama ne odnose na dalekovodne stupove, te da bi radnici na takoj visini nisu bili opskrbljeni zaštitnim pojasevima, a skela nije imala zaštitne ograde. Međutim, u toku krivičnog postupka, koji je proveden protiv odgovornog rukovodača radova, radnici, koji su s pokojnim Tenkom radio, naprezali su se da dokažu, kako oni neće da rade s pojasevima, jer da bi im pojasevi umanjili efekat rada i time i zrade. S druge strane, oni iz poduzeća išli su dalje. Oni su nastojali, da se postojeći propisi o jaštinim mjerama na visokim gradnjama ne odnose na dalekovodne stupove, te da bi radnici na takoj visini nisu bili opskrbljeni zaštitnim pojasevima, a skela nije imala zaštitne ograde. Međutim, u toku krivičnog postupka, koji je proveden protiv odgovornog rukovodača radova, radnici, koji su s pokojnim Tenkom radio, naprezali su se da dokažu, kako oni neće da rade s pojasevima, jer da bi im pojasevi umanjili efekat rada i time i zrade. S druge strane, oni iz poduzeća išli su dalje. Oni su nastojali, da se postojeći propisi o jaštinim mjerama na visokim gradnjama ne odnose na dalekovodne stupove, te da bi radnici na takoj visini nisu bili opskrbljeni zaštitnim pojasevima, a skela nije imala zaštitne ograde. Međutim, u toku krivičnog postupka, koji je proveden protiv odgovornog rukovodača radova, radnici, koji su s pokojnim Tenkom radio, naprezali su se da dokažu, kako oni neće da rade s pojasevima, jer da bi im pojasevi umanjili efekat rada i time i zrade. S druge strane, oni iz poduzeća išli su dalje. Oni su nastojali, da se postojeći propisi o jaštinim mjerama na visokim gradnjama ne odnose na dalekovodne stupove, te da bi radnici na takoj visini nisu bili opskrbljeni zaštitnim pojasevima, a skela nije imala zaštitne ograde. Međutim, u toku krivičnog postupka, koji je proveden protiv odgovornog rukovodača radova, radnici, koji su s pokojnim Tenkom radio, naprezali su se da dokažu, kako oni neće da rade s pojasevima, jer da bi im pojasevi umanjili efekat rada i time i zrade. S druge strane, oni iz poduzeća išli su dalje. Oni su

ZAPAŽANJA I PRIJEDLOZI

„Prebacite se avionom“

Prije nekoliko dana bio sam u poslije podne u četiri sata. Na njemu ambulantom jednog liječnika dvojica radnika očekuju pregled. Obojica i to Marko Soldić iz Glamoča i Slavko Markanović iz Drvara upućeni su na specijalni pregled. Kad je liječnik u 12.50 sati izšao iz ambulante, ova dvojica su ga zamolila da ih pregleda na što je liječnik odgovorio da dodu Sibenika.

R.

Zašto razlike u cijenama

U subotu 24. ov. mj. pošli smo moj prijatelj i ja u mljekarnu »Alpu« s namjerom da nešto pojedemo. Tom prilikom naručili smo po jedan »šlag« i dva peciva, plativiš ukupno 78 dinara, što nas je svakoga koštalo po 39 dinara. Sutradan ponovno sam se svratio u »Alpu«, gdje sam naručio potpuno isto kao i prethodnog dana. Međutim, ovoga puta sam se iznenadio, jer mi je naplaćeno ništa manje nego 15 dinara više.

Rora

Još uvijek visoke cijene vinu

Za razliku od lanjske, ove godine skoro udvostručena proizvodnja vinove loze na našem području. Bilo je stoga očekivati da će se to odraziti i na cijenu vinu. Međutim, u našim ugostiteljskim radnjama one su ostale iste kao i ranije. Pitamo se, dokle će trajati visoke cijene vinu u ugostiteljskim radnjama?

Rora

IZ ŽIVOTA NAŠIH STUDENATA

Rad je započeo

Ima već više od mjesec dana, snalažljivosti. To je, dakle, prva skoro svaki dan stizu u Zagreb studenti iz svih krajeva, pojedinačno ili u malim grupama. Nema u tome ništa neobična, jer je odmor prošao, a rad na svim fakultetima već je u punom jeku. Za one, koji ne poznaju prilike na fakultetima sigurno je čudno, što svi studenti ne dolaze u isto vrijeme. Treba, naime, znati, da svi profesori ne započinju svoja predavanja istog dana, odnosno obuka ne počinje krafkom svečanošću, kao u srednjim školama. Nadalje, mnogo je starijih studenata polagalo razne ispite u jesenskom roku, pa je i to oteglo dolazak studenata. Tome treba nadodati još i želju, gotovo svih studenata, da što dulje ostanu u svom mjestu, kod svojih roditelja i što je najvažnije u »svojoj kuhiñji«.

I eto, tako se i ove godine ponovilo ono, što se već godinama zbiva. Ništa se u biti nije izmjenilo, ostalo je sve isto (najbolje i hrana u studentskim menzama), pa ipak je bilo nesto, što je vrijedno zapaziti. To je: prilagodavanje novopradošlih studenata. Kao i svake i ove godine glavna »trka« studenata — početnika vodila oko pronalaženja stana i osiguranja ishrane. No, ove je godine još nešto povelačilo zburjenost mladih studenata. Komplikiran proces oko upisa na pojedine fakultete i još više upisivanje raznih kolegija i naoko nemoguće sređivanje rasporeda predavanja, potpuno je obeshrabril početnike. Ovoj komplikiranosti mnogo je pridonijelo i često mijenjanje odluka o uvjetima za upis; jer bilo je mnogo »solidnih« đaka, koji su, doznavši za ukidanje prijemnih ispitova na svim fakultetima, povlačili svoje ranije prijave i odlazili tam, gdje ih je oduvijek »srce vuklo«. »Gužva« oko toga, što treba upisati i kad koji profesor predaje, zaista je velika, jer i stariji studenti treba da izgube po nekoliko dana dok se snadu i pronađu što treba upisati i u koje dane i u kojoj dvoranu slušati razna predavanja. To su problemi, koji se već godinama provlače i koji su naročito složeni na Filozofskom fakultetu. Istina, pokušalo se sve to nekako riješiti. Na kraju prošle školske godine na sastanku odbora Saveza studenata Filozofskog fakulteta predlagano je, da se pri upisu pomognu novim studentima. No, prijedlog nije usvojen. Interesantno je, ali ne i smiješno, da je prijedlog odbačen tvrdnjom, da ta »zbrka oko upisa« u neku ruku pomaže studentima, jer ih upozorava i ujedno uči

I. Livaković

Tečaj esperanta

Uskoro će započeti tečaj međunarodnog jezika esperanto, koji organizira društvo esperantista »Stjepan Ninić« u Sibeniku. Tečaj će trajati tri mjeseca, a održavat će se u prostorijama đačkog doma učiteljske škole i to dva puta tjedno od 18.30 do 19.30 sati.

Upis za ovaj tečaj vršit će se svakog dana u knjižari »Narodna knjiga« zaključno do 7. studenoga o.g. Upisnina za čitavo vrijeme trajanja tečaja iznosi 300 dinara za odrasle, a 150 dinara za omiladincu. Upisnina se može platiti u tri obračuna.

I. Livaković

VIJESTI IZ NAŠEGA GRADA

Uspjeh šibenskih vatrogasaca na prvenstvu Hrvatske

U krugu vatrogasne milicije na Savskoj cesti u Zagrebu održano je u prošlu nedjelju četvrtu takmičenje dobrotoljnih vatrogasnih društava iz Hrvatske. Dobrotoljno vatrogasno društvo Sibenik, koje je dobilo prvo mjesto u svom podsavcu, a isto tako je postalo prvak na područnom takmičenju u Biogradu n/m između dobrotoljnih vatrogasnih društava Sibenik, Zadar i Knin, uspjelo je da se kvalificira za republičko takmičenje u Zagrebu. Pored Sibenika na takmičenju su sudjelovala društva iz Zagreba, Karlovca, Varaždina, Velike Gorice, Osijeka, Zlatara, Slavonskog Broda, Črkvice i Siska.

Vatrogasci su se takmičili u strojnevoj pravilu, penjanju po ljestvama do trećeg kata, zatim su izvršavali taktičke zadatke i na kraju su se takmičili u vježbama brzine. Prvo mjesto osvojio je drugi put Karlovac, drugo mjesto zauzelo je dobrotoljno vatrogasno društvo iz Osijeka, treće iz Varaždina, a četvrtu iz Zagreba. Šibenski vatrogasci pla-

sirali su se na peto mjesto. Iz tog nedostatka potrebnih vatrogasnih sprava i materijala.

Na završetku takmičenja, dobrotoljno vatrogasno društvo Sibenik dobilo je zastavu od Saveza dobrotoljnih vatrogasnih društava NR Hrvatske. Najveći uspjeh naši vatrogasci su postigli u vježbi brzine. Potrebno je napomenuti da je šibenskim vatrogascima otežano vježbanje

Vinko Marinković

Ponovno sniženje cijena mesu

Nedavno je na inicijativu poduzeća »Mesopromet« iz Sibenika održana konferencija u NO-u grada Splita, kojoj su prisustvovali predstavnici poduzeća za promet mesom »Jadro«-Split, »Mesopromet«-Sibenik, te predstavnici poduzeća iz Knina, Benkovca i Drniša kao i privatni mesari iz Splita i Sibenika. Na tom sastanku razmatrano je pitanje sniženja cijena mesu, te je zaključeno da poduzeća u Sibeniku i Zadru snize cijene mesu za 10 dinara, a u ostalim mjesti-

ma na području Dalmacije za 10 dinara niže od cijena u Sibeniku i Zadru, početkom od 1. X. o.g.

</div

TJEDAN CRVENOG KRIŽA

O TRANSFUZIJI KRVI

(Nastavak s 1. strane)

Tek otkrićem krvotoka 1628. transfuzija krvi dobija nov polet i sve češće se prave pokušaji da se prenese krv sa čovjeka na čovjeka. Tim problemom bavili su se tada ne samo liječnici već i astronomi, matematičari, fizičari čak i slikari što je dokaz da je taj problem obuzeo sve duhove, koji su se bavili bilo kakvom naukom.

Francuski matematičar i fiziolog Denis uspješno je izvrišio koncem XVII. st. transfuziju teže krvи na čovjeku, ali poslije druge transfuzije bolesnik je umro. Profesori medicinskog fakulteta u Parizu ustali su protiv Denisa i isposlovali su donošenje zakona o zabrani te vrsti operacije. Kao posljedica toga u cijeloj Evropi pada interes za transfuziju krvi.

Početkom XIX. stopeća ponovo oživljava interes za taj problem, te londonski ginekolog Blandel prvi je 1819. izveo direktnu transfuziju krvi sa čovjeka na čovjeka.

Pokazalo se, međutim, da čak i male količine i ljudske krvi mogu biti opasne za primaoca i sto onako kao i prijenos životinjske krvi, dok u drugim slučajevima primalač odlično podnosi krv neke druge osobe u velikim količinama i da ga ona spasi od sigurne smrti. Bilo je jasno da kod raznih osoba postoji srodnost krvi i da se samo davanjem takove srodne krvi može postići pun uspjeh, dok se u protivnom slučaju može doživjeti neuspjeh pa čak i katastrofa.

Tek Landsteinerovim otkrićem krvnih grupa 1900. g. transfuzija krvi dobiva naučnu osnovu i prestaje opasnost od transfuzije. Danas mi možemo već u naprijed odrediti da li jedna krv podnasa drugu ili ne. Kod svih ljudi u svijetu postoje četiri krvne grupe, koje se međusobno razlikuju. Grupe označujemo sa O, A, B, AB.

Tek u I. svjetskom ratu transfuzija se počima sve više primjenjivati, i tada već vidimo i prve početke konzerviranja krvi.

Nakon otkrića krvnih grupa transfuzija nije više bila obični pokus, čiji uspjeh je zavisio od slučajnog sretnog davaoca krvi. Krv se pretakla (transfundirala) od čovjeka na čovjeka pomoću raznih aparatova. Poznato je da se krv zgruša čim izide iz žile. God. 1914. uklonjen je i taj nedostatak. Pronadeno je sredstvo t. j. rastopina natrium citricum, koja nije štetna po zdravlju a koja dodana krvi u malim količinama sprječava njenog zgrušavanje. Takvu krv nazivamo konzerviranom krvlju, jer potpuno sadržava sva svojstva svježe krvi, a sačuvana na temperaturi od 4–8 stupanja C može da se uščava za 15 do 20 dana i da u tome roku bude upotrebljena.

Američki Crv. križ počima već u svibnju 1941. skupljati krv i stotine hiljada gradana daju veće godine besplatno svoju krv. Od ljeta 1944. do konca rata poslano je iz SAD na sve frontove preko 300000 l krvi. U bitci kod El Alameina svaki deseti ranjenik dobiva prosječno preko jedne l krvi.

Kod savezničkih armija primjenjivala se isključivo konzervirana krv u ogromnim količinama na taj način, što je pozadina snabdijevala front, dok su fašističke upotrebljavale pretežno direktnu transfuziju, te su zbog toga formirali pojedine operativne jedinice od ljudstva iste krvne grupe da bi na taj način olakšali biranje davalaca.

Transfuziju krvi dajemo u prvom redu kod iskravljenja bilo kakve vrsti n. pr. nakon ranjavanja ili kod krvarenja u slijed bolesti (čir na želucu), ali se danas dava transfuzija kod sreće, a čitaonica je op-

čitavog niza drugih bolesti; slabom bolesniku, prije, za vrijeme i iza operacije; zatim kod mnogih krvnih bolesti. Ukratko danas se ne može zamisliti moderna medicina bez široke upotrebe transfuzije krvi. Transfuzije krvi veoma dobro skraćuje bolevanje i oporavak iz bolesti. Pita se sada otkuda nabaviti toliko krvi. U većini slučajeva davači krvi, a od drugih izvora moramo spomenuti bolesnike kojima je potrebno vaditi krv na pr. onima sa visokim tlakom.

Do ovoga rata t. j. do primjene konzervirane krvi samo neke zemlje imale su bolju službu davalaca krvi (Engleska, SSSR, Francuska) dok su druge zemlje organizaciju ove službe prepustile samim boinicama i takav način organizacije još uvijek postoji u nekim zemljama. Danas u svijetu država i Crveni križ isključivo vodi brigu za organizaciju davalaca krvi. Uspjeh organizacije zavisi od uslova pod kojim radi služba transfuzije krvi, od mentaliteta gradana i od popularnosti službe davalaca. Ako se uporede rezultati rada sa stranim zemljama vidimo da su zemlje u kojima je Crv. križ organizirao službu davalaca imale najbolji uspjeh. Tako n. pr. holandska služba transfuzije krvi ima preko 100.000 davalaca, a službom rukovodi isključivo Crv. križ. U cilju propagande za registriranje davalaca moraju se iskoristiti sve mogućnosti: specijalni plakati, pozivnice, letci, brošure, radio, specijalni filmovi, a moderno zdravstveno prosvjećivanje mora se proširiti i na problem transfuzije. Ovakav način obavještavanja široke javnosti o službi davalaca učinio je davanje krvi u nekim zemljama tako popularnim da se ono zista smatra plemenitim aktom i dužnošću svakog građanina. U svim zemljama svijeta davaoci krvi imaju značku, koju s ponosom nose sa svojim gradima, a istaknutiji davaoci dobivaju posebne značke i odlikovanja. Svaki liječnik, svaki zdravstveni aktivista, svaki prosvjetni radnik, rukovodilac, mora postati propagator nacionalne službe transfuzije krvi i sudjelovati u narodnom prosvjećivanju pa i primjerom pokazati, dajući svoju krv.

Vaša krv spasava život drugoga a krv drugoga spašava vaš život. Budite i vi jedan od mnogih dobročinitelja. Prijavite se kao dobrovoljni davalac krvi neposredno Odboru Crv. križa grada i kotara, koji će vas uputiti na pregled i utvrđivanje krvne grupe, što je važno i za vas, ako budete trebali hitnu pomoć.

Svakom čovjeku u slučaju bolesti ili nesreće može biti hitno potrebna tada krv, ali nije dovoljno samo primati nego se mora i davati. Možda će krv, koju budete dali, biti upotrebljena baš za nekoga od vaših najbližih.

Organizacija Crv. križa će kod nas aktivno sudjelovati pri prikupljanju dobrovoljnih davalaca krvi, pa stoga apeliramo na sve da se u najvećem broju prijave kao dobrovoljni davaoci, jer je to naša čovječanska i patriotična dužnost i time ćemo pokazati naš visoki etički smisao pomaganja bližnjem.

Dr. J. Pasini

Uslovi za razvoj turizma na otoku Prviću

Nedavno je u »Sibenskom listu« objavljeno nekoliko članaka o uslovima za razvoj turizma u našem gradu i kotaru. Tom prilikom su spominjana razna mesta na kotaru, ali o otoku Prviću nije se čulo, premda Prvić Luka i Sepurina imaju uslove za razvitak turizma.

Oba mesta nalaze se u neposrednoj blizini Šibenika sa kojim svakodnevno imaju parobrodarsku vezu. Na otoku, koji obiluje prirodnim ljepotama, vlađa blaga klima, a pjeskovite uvalе od kojih je najpoznatija Trstevica, veoma su prikladne kako za kupanje, tako i za sunčanje. Na nekoliko mesta u Sepurinama dvadesetgodišnja bojava šuma pruža turistima prijatnu hladovinu u vrijeme ljetne žage. Tu je i Dom kulture u kojem se mogu održavati raznovrste slike dava transfuzija kod sreće, a čitaonica je op-

skrbljena priličnim brojem knjiga domaćih i stranih pisaca.

U Sepurinama postoje brojne sportske jedrilice i uredni čamci koji će vrlo dobro doći ljubiteljima ribolova. Ne smije se zaboraviti da je područje Prvića bogato svakovrsnom ribom.

Bez električnog osvjetljenja ne

može se ni zamisliti turizam, a uskoro će i ono biti uvedeno u oba mesta na otoku.

Za razvitak turizma bilo bi nužno potrebno u Sepurinama urediti jedno konačište i restaurant.

U mjestu je nedavno osnovan inicijativni odbor, koji će izvršiti potrebne pripreme za osnivanje turističkog društva. Ono će u prvom redu propagirati turizam i raditi na uređenju i ulještanju mesta.

Mate Mišura

I Z SPORTSKOG ŽIVOTA

Šibeniku je nužno potrebna atletska staza

Kad pogledamo kakovi su u-vitka upotrebe transfuzije krvi pokazuju jasno da se broj davalaca krvi mora mnogostruko povećati i da znatan broj pučanstva mora biti među davaocima.

Davaoci su dobrovoljci. Davaoce treba birati po dobi stariosti. Najbolje podnose davanje krvi osobu između 20-te i 40-te godine. Međutim sve zemlje na svijetu uzimaju krv od 18-te do 65-te godine. U jednom davanju uzima se obično od 250–500 ccm.

Po zdrav organizam nema nijakve štete i nadoknadivanje izgubljene krvi odvija se u vrlo kratkom roku. Optovano davanje krvi radi se u intervalima od 2–6 mjeseci. Nijesu rijetki davaoci krvi koji su dali i 20, 1, poznati su slučajevi i po 501 i da pri tome nijesu primjećene ni najmanje štetne posljedice po zdravlje dotičnog davaoca. Poznat je slučaj nekog Nijemca koji je u pedeset godina dao 520 krv u omogućio 1300 transfuzija na pr. onima sa visokim tlakom.

Do ovoga rata t. j. do primjene konzervirane krvi samo neke zemlje imale su bolju službu davalaca krvi, a od drugih izvora moramo spomenuti bolesnike kojima je potrebno vaditi krv na pr. onima sa visokim tlakom.

Pita se sada otkuda nabaviti toliko krvi. U većini slučajeva davači krvi, a od drugih izvora moramo spomenuti bolesnike kojima je potrebno vaditi krv na pr. onima sa visokim tlakom.

Pita se sada otkuda nabaviti toliko krvi. U većini slučajeva davači krvi, a od drugih izvora moramo spomenuti bolesnike kojima je potrebno vaditi krv na pr. onima sa visokim tlakom.

Pita se sada otkuda nabaviti toliko krvi. U većini slučajeva davači krvi, a od drugih izvora moramo spomenuti bolesnike kojima je potrebno vaditi krv na pr. onima sa visokim tlakom.

Pita se sada otkuda nabaviti toliko krvi. U većini slučajeva davači krvi, a od drugih izvora moramo spomenuti bolesnike kojima je potrebno vaditi krv na pr. onima sa visokim tlakom.

Pita se sada otkuda nabaviti toliko krvi. U većini slučajeva davači krvi, a od drugih izvora moramo spomenuti bolesnike kojima je potrebno vaditi krv na pr. onima sa visokim tlakom.

Pita se sada otkuda nabaviti toliko krvi. U većini slučajeva davači krvi, a od drugih izvora moramo spomenuti bolesnike kojima je potrebno vaditi krv na pr. onima sa visokim tlakom.

Pita se sada otkuda nabaviti toliko krvi. U većini slučajeva davači krvi, a od drugih izvora moramo spomenuti bolesnike kojima je potrebno vaditi krv na pr. onima sa visokim tlakom.

Pita se sada otkuda nabaviti toliko krvi. U većini slučajeva davači krvi, a od drugih izvora moramo spomenuti bolesnike kojima je potrebno vaditi krv na pr. onima sa visokim tlakom.

Pita se sada otkuda nabaviti toliko krvi. U većini slučajeva davači krvi, a od drugih izvora moramo spomenuti bolesnike kojima je potrebno vaditi krv na pr. onima sa visokim tlakom.

Pita se sada otkuda nabaviti toliko krvi. U većini slučajeva davači krvi, a od drugih izvora moramo spomenuti bolesnike kojima je potrebno vaditi krv na pr. onima sa visokim tlakom.

Pita se sada otkuda nabaviti toliko krvi. U većini slučajeva davači krvi, a od drugih izvora moramo spomenuti bolesnike kojima je potrebno vaditi krv na pr. onima sa visokim tlakom.

Pita se sada otkuda nabaviti toliko krvi. U većini slučajeva davači krvi, a od drugih izvora moramo spomenuti bolesnike kojima je potrebno vaditi krv na pr. onima sa visokim tlakom.

Pita se sada otkuda nabaviti toliko krvi. U većini slučajeva davači krvi, a od drugih izvora moramo spomenuti bolesnike kojima je potrebno vaditi krv na pr. onima sa visokim tlakom.

Pita se sada otkuda nabaviti toliko krvi. U većini slučajeva davači krvi, a od drugih izvora moramo spomenuti bolesnike kojima je potrebno vaditi krv na pr. onima sa visokim tlakom.

Pita se sada otkuda nabaviti toliko krvi. U većini slučajeva davači krvi, a od drugih izvora moramo spomenuti bolesnike kojima je potrebno vaditi krv na pr. onima sa visokim tlakom.

Pita se sada otkuda nabaviti toliko krvi. U većini slučajeva davači krvi, a od drugih izvora moramo spomenuti bolesnike kojima je potrebno vaditi krv na pr. onima sa visokim tlakom.

Pita se sada otkuda nabaviti toliko krvi. U većini slučajeva davači krvi, a od drugih izvora moramo spomenuti bolesnike kojima je potrebno vaditi krv na pr. onima sa visokim tlakom.

Pita se sada otkuda nabaviti toliko krvi. U većini slučajeva davači krvi, a od drugih izvora moramo spomenuti bolesnike kojima je potrebno vaditi krv na pr. onima sa visokim tlakom.

Pita se sada otkuda nabaviti toliko krvi. U većini slučajeva davači krvi, a od drugih izvora moramo spomenuti bolesnike kojima je potrebno vaditi krv na pr. onima sa visokim tlakom.

Pita se sada otkuda nabaviti toliko krvi. U većini slučajeva davači krvi, a od drugih izvora moramo spomenuti bolesnike kojima je potrebno vaditi krv na pr. onima sa visokim tlakom.

Pita se sada otkuda nabaviti toliko krvi. U većini slučajeva davači krvi, a od drugih izvora moramo spomenuti bolesnike kojima je potrebno vaditi krv na pr. onima sa visokim tlakom.

Pita se sada otkuda nabaviti toliko krvi. U većini slučajeva davači krvi, a od drugih izvora moramo spomenuti bolesnike kojima je potrebno vaditi krv na pr. onima sa visokim tlakom.

Pita se sada otkuda nabaviti toliko krvi. U većini slučajeva davači krvi, a od drugih izvora moramo spomenuti bolesnike kojima je potrebno vaditi krv na pr. onima sa visokim tlakom.

Pita se sada otkuda nabaviti toliko krvi. U većini slučajeva davači krvi, a od drugih izvora moramo spomenuti bolesnike kojima je potrebno vaditi krv na pr. onima sa visokim tlakom.

Pita se sada otkuda nabaviti toliko krvi. U većini slučajeva davači krvi, a od drugih izvora moramo spomenuti bolesnike kojima je potrebno vaditi krv na pr. onima sa visokim tlakom.

Pita se sada otkuda nabaviti toliko krvi. U većini slučajeva davači krvi, a od drugih izvora moramo spomenuti bolesnike kojima je potrebno vaditi krv na pr. onima sa visokim tlakom.

Pita se sada otkuda nabaviti toliko krvi. U većini slučajeva davači krvi, a od drugih izvora moramo spomenuti bolesnike kojima je potrebno vaditi krv na pr. onima sa visokim tlakom.

Pita se sada otkuda nabaviti toliko krvi. U većini slučajeva davači krvi, a od drugih izvora moramo spomenuti bolesnike kojima je potrebno vaditi krv na pr. onima sa visokim tlakom.

Pita se sada otkuda nabaviti toliko krvi. U većini slučajeva davači krvi, a od drugih izvora moramo spomenuti bolesnike kojima je potrebno vaditi krv na pr. onima sa visokim tlakom.

Pita se sada otkuda nabaviti toliko krvi. U većini slučajeva davači krvi, a od drugih izvora moramo spomenuti bolesnike kojima je potrebno vaditi krv na pr. onima sa visokim tlakom.

Pita se sada o